

5. SINIF FEN BİLİMLERİ ÇALIŞMA FASİKÜLÜ: GÜNEŞ, DÜNYA VE AY

Adı Soyadı: Sınıfı / No: /

1. BÖLÜM: DOĞRU MU, YANLIŞ MI?

Aşağıdaki ifadelerin yanına doğru ise (D), yanlış ise (Y) yazınız.

- () Güneş, Dünya'mıza en yakın yıldızdır.
- () Ay, Güneş'ten aldığı ışığı yansıtan bir ışık kaynağıdır.
- () Güneş kendi eksenini etrafında saat yönünde döner.
- () Ay'ın atmosferi çok ince olduğu için meteorlar yüzeyine çarparak kraterleri oluşturur.
- () Dünya, Güneş'ten daha büyük bir hacme sahiptir.
- () Ay'ın ana evreleri arasında yaklaşık birer haftalık süre vardır.
- () Güneş'in yapısı çoğunlukla katı kayalardan oluşur.
- () Ay hem kendi eksenini etrafında döner hem de Dünya etrafında dolanır.
- () "Son dördün" evresinde Ay, gökyüzünde "D" harfi şeklinde görünür.
- () Güneş, Dünya ve Ay'ın şekilleri küreye benzer.

2. BÖLÜM: BOŞLUK DOLDURMA

Aşağıdaki cümleleri kutucuk içindeki uygun kavramlarla tamamlayınız.

[Yeni Ay - Krater - Katmanlı - Eliptik - Gaz]

- Güneş tıpkı Dünya gibi bir yapıya sahiptir.
- Ay'ın yüzeyindeki derin çukurlara adı verilir.
- Güneş'in yapısında en çok hidrojen ve helyum gibi maddeler bulunur.
- Ay'ın Dünya'dan hiç görülmediği evreye evresi denir.
- Gök cisimlerinin izlediği dolanma yoluna yörünge denir.

3. BÖLÜM: EŞLEŞTİRME TABLOSU

Aşağıdaki hareketleri ve süreleri uygun şekilde eşleştiriniz.

Hareket Türü	Eşleşme	Süre / Özellik

1. Ay'ın evrelerinin tamamlanması		A. Yaklaşık 365 gün 6 saat
2. Dünya'nın Güneş etrafında dolanması		B. Yaklaşık 29,5 gün
3. Ay'ın kendi eksenini etrafında dönmesi		C. Yaklaşık 24 saat
4. Dünya'nın kendi eksenini etrafında dönmesi		D. Yaklaşık 27,3 gün
5. Güneş'in kendi eksenini etrafında dönmesi		E. Yaklaşık 25 gün

4. BÖLÜM: KAVRAM KARŞILAŞTIRMA

Güneş, Dünya ve Ay'ı özelliklerine göre kıyaslayınız.

Özellik	GÜNEŞ	DÜNYA	AY
Gök Cismi Türü	Yıldız	Gezegen	Uydu
Büyüklik Sıralaması			
Işık Yayma Durumu			
Atmosfer Durumu			
Yaşam Var mı?			

5. BÖLÜM: KELİME AVI

Aşağıda baş ve son harfleri ile tanımı verilen kelimeleri bulunuz.

1. G ____ Ş: Isı ve ışık kaynağımız olan dev gaz topu.
2. K ____ R: Ay yüzeyindeki meteor çukurları.
3. Y ____ Z: Gökyüzünde kendiliğinden ışık saçan gök cismi.
4. Y ____ Y: Ay'ın Dünya'dan görünmeyen arka tarafı.
5. D ____ A: Üzerinde yaşadığımız, Güneş'e yakınlıkta 3. sırada olan gezegen.
6. Y ____ I: Ay'ın bir ay boyunca büründüğü farklı görünüm: Ay'ın
7. U ____ U: Bir gezegenin etrafında dolanan gök cismi (Örn: Ay).
8. Y ____ E: Gök cisimlerinin izlediği dolanma yolu.
9. L ____ E: Güneş üzerinde görülen soğuk bölgeler.
10. T ____ P: Uzaydaki cisimleri incelemek için kullanılan araç.

6. BÖLÜM: ZEKA SORUSU (MANTIK MUHAKEME)

Ay, Dünya etrafında dolanırken aynı zamanda kendi eksenini etrafında da döner. İlginç olan şudur ki; Ay'ın kendi eksenini etrafında dönme süresi ile Dünya etrafında dolanma süresi birbirine eşittir.

Soru: Bu durumun Dünya'dan Ay'a bakan bir gözlemci için doğurduğu temel sonuç nedir? Nedenini açıklayınız.

Cevap:

.....

7. BÖLÜM: TASARIM VE MODELLEME SORUSU

Sınıfınızda Güneş, Dünya ve Ay'ın büyüklüklerini ve birbirlerine göre hareketlerini temsil eden bir model yapmanız isteniyor.

Elinizdeki Malzemeler: Karpuz, Futbol Topu, Erik, Nohut, Tel, El Feneri.

1. Bu malzemelerden hangilerini hangi gök cismi için kullanırsınız? (Büyüklik ilişkisine dikkat ederek seçiniz).
2. Ay'ın evrelerini gece lambası kullanarak nasıl modellersiniz? Kısaca çizerek veya anlatarak açıklayınız.

CEVAP ANAHTARI

1. Doğru-Yanlış: 1.D, 2.D, 3.Y (Saat yönünün tersine), 4.D, 5.Y, 6.D, 7.Y (Gaz yapılıdır), 8.D, 9.Y (Ters D), 10.D.

2. Boşluk Doldurma: 1.Katmanlı, 2.Krater, 3.Gaz, 4.Yeni Ay, 5.Eliptik.

3. Eşleştirme: 1-B, 2-A, 3-D, 4-C, 5-E.

4. Karşılaştırma: - Büyüklük: Güneş > Dünya > Ay.

- Işık: Güneş (Saçar), Dünya ve Ay (Yansır).
- Atmosfer: Güneş (Çok yoğun/sıcak), Dünya (Yaşama uygun), Ay (Yok denecek kadar az).

5. Kelime Avı: 1.Güneş, 2.Krater, 3.Yıldız, 4.Yüzey (Veya Yarımküre), 5.Dünya, 6.Yüzleri/Yapısı, 7.Uydu, 8.Yörünge, 9.Leke, 10.Teleskop.

6. Zeka Sorusu: Ay'ın hep aynı yüzünü görürüz. Çünkü kendi etrafında dönüşünü bitirdiğinde, Dünya etrafındaki turunu da aynı sürede bitirmiş olur.

7. Tasarım: Karpuz (Güneş), Futbol Topu (Dünya), Erik veya Nohut (Ay) olarak seçilmelidir.